

Jaarverslag 2019 van de Commissie Onderwijs van het CIO

1. Instelling en mandaat van de commissie

Het Interkerkelijk Contact In Overheidszaken (CIO) is een schakel tussen overheid en kerken. Van het CIO zijn ruim 30 kerken lid.

De commissie CIO-Onderwijs is ingesteld door de plenaire vergadering van het CIO in 2007 ten behoeve van het godsdienstonderwijs op de openbare basisschool.

Deze commissie is in juli 2009 namens de protestants-christelijke kerkgenootschappen opgetreden als centrale zendende instantie in de oprichting van een overkoepelende landelijke (werkgevers)stichting voor alle godsdienstig/humanistisch vormingsonderwijs (Stichting GVO en HVO).¹

Inmiddels is de commissie uitgebreid met leden van de Oud Katholieke Kerk en de Rooms Katholieke Kerk.

De commissie geeft in voorkomende gevallen gevraagd en ongevraagd advies aan het CIO over onderwerpen die liggen op het raakvlak van kerk en onderwijs.

2. Samenstelling van de commissie

De commissie heeft in 2019 twee maal vergaderd. Zij was als volgt samengesteld:

Mevr. M.E. Rosen Jacobson-van Dam, Rotterdam, namens de Remonstrantse Broederschap

dr. G. van der Hoek, Krimpen aan den IJssel, namens de Gereformeerde Gemeenten, secretaris/penningmeester

de heer K. van Walsem, Sommelsdijk namens de Christelijke Gereformeerde Kerken ds. L. Bal, De Meern, namens de Protestantse Kerk in Nederland. Ds. Bal is in 2019 teruggetreden, in de *vacature* is nog niet voorzien.

mevr. drs. A.E. H. van der Kolk, Harderwijk, voorzitter, namens de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt

namens de Algemene Doopsgezinde Sociëteit: *vacature*

drs. Ing. V.P. Scheijde, Hilversum, namens de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Mevr. ds. L.J. Houweling, Amsterdam, namens de Vrijzinnigen Nederland, t/m 2019; zij wordt vervangen door Mevr. Rosen Jacobson

Mevr. H. Tjalma- den Oudsten, Voorschoten, namens de Nederlands Gereformeerde Kerken

de heer A. P. Driesprong, Dordrecht, namens de Unie van Baptistengemeenten, vice-voorzitter

Mevr. J. Vandermeer – Van Hoven Msc, Kamerik, namens de ABC gemeenten, t/m 2019; in de *vacature wordt niet voorzien* in verband met de komende fusie met de Unie van Baptistengemeenten

drs. L.F.M van Oers, Chaam, namens de RK Bisschoppenconferentie,

De leden van de commissie worden stilzwijgend herbenoemd wanneer zij aftredend zijn. Dit wordt gemeld aan het CIO-plenaire.

¹ Deelnemende (werkgevers)stichtingen zijn: PC GVO (Protestants Christelijk), HVO (Humanistisch Vormings Onderwijs,) RK GVO (Rooms Katholiek GVO), het CMO (Moslims), de Hindoeraad, Joodse Kerkgenootschappen en Boeddhisten. Het Dienstencentrum voor Godsdienstig en Humanistisch Vormingsonderwijs is in 2019 omgevormd tot Centrum voor Vormingsonderwijs (CvV).

3. *Werkwijze en positie van CIO-O en verrichte werkzaamheden*

a. De rol van de Commissie CIO-O veranderde na de oprichting van de denominatieve werkgevers stichtingen zoals de Stichting voor Protestants Centrum voor GVO (PC GVO). Binnen het bestuur van PC GVO zijn de kerken vertegenwoordigd volgens een afgesproken verdeelsleutel, gelijkend op die welke wordt gehanteerd binnen het CIO.

De leden van het CIO-O zijn zich bewust van hun inhoudelijke verschillen, maar staan er gezamenlijk achter dat het goed is dat op openbare basisscholen kinderen op een respectvolle wijze kennis maken met godsdiensten in het algemeen en het (protestants) christelijk gedachtegoed in het bijzonder.

De commissie CIO-O is van mening dat de individuele bestuursleden van de stichting PC GVO geen formele bestuurlijke binding hoeven te hebben met hun zendende kerk. De commissie CIO-O krijgt volgens de in 2018 vastgestelde nieuwe statuten adviesrecht t.a.v. de Jaarstukken van de Stichting PC GVO.

De Stichting Landelijk IKOS krijgt een adviesfunctie voor inhoudelijke zaken.

De voornaamste activiteit voor het gehele veld van GVO en HVO is in 2018 voor het Bestuur van het Dienstencentrum GVO en HVO geweest de lobby voor de uitvoering door het Ministerie van de bekostiging van het GVO en HVO conform de in 2017 aangenomen herziening van de Wet op het Primair Onderwijs.

b. Voor het Protestantse veld is er door het Bureau PC GVO zeer veel werk verzet om ook nu weer te komen tot een correcte toewijzing van 1767 groepen aan docenten (nu ca 200, samen goed voor zo'n 55 fte)

Nieuw is dat inmiddels ook de lessen GVO en HVO op samenwerkingscholen worden bekostigd. Dit betekent dat wanneer een openbare school, door fusie (dalend leerlingenaantal) opgaat in een samenwerkingschool, dat dan de lessen GVO en HVO gecontinueerd kunnen worden.

In het aantal toegewezen groepen trad in 2019 een lichte daling op.

Ook het aantal docenten daalde, door pensionering en door de ontwikkeling dat in de plaats van vertrekkende collega's met kleine dienstverbanden er nieuwe collega's komen met grotere dienstverbanden: voor hen is het geven van GVO een (hoofd)taak.

De betrokkenheid van lokale kerken en gemeentes is een voortdurend punt van zorg en aandacht. Door de vergrijzing en bij het samengaan van gemeentes komt het GVO wel eens tussen de wal en het schip terecht.

De commissie spreekt uit dat zij veel waardering heeft voor het werk van de regiobegeleiders, de docenten, het bureau en het bestuur. Met name de docenten en de regiobegeleiders zijn de ambassadeurs van het PC GVO.

Al met al is het nu zo dat ruim 23.000 kinderen Protestants GVO volgen, iets waarvoor we dankbaar mogen zijn. De afname van het aantal leerlingen van de afgelopen jaren lijkt tot

staan te zijn gekomen, er treedt stabilisering op.

c. De plaats van GVO en HVO in de grote steden en Nieuwe Vormen van Vormingsonderwijs.

Door allerlei ontwikkelingen is de deelname aan GVO en HVO in de grote steden (Rotterdam, Utrecht, Dan Haag, Amsterdam) minimaal. Daarover is intensief overleg gevoerd. Er worden nu enkele pilots van 'Nieuwe Vormen' uitgevoerd. Positief is dat de Stichting BOOR (Openbaar Onderwijs Rotterdam) op al haar scholen de 'Nieuwe vormen van GVO en HVO' wil gaan invoeren. Hoe kunnen de vormingslessen op een uitnodigende wijze en creatief worden gegeven vanuit verschillende denominaties. En dat toerustend voor de gehele school en passend in de dagelijkse schoolpraktijk, bijvoorbeeld door de eigen lessen van de deelnemende denominaties in de vorm van een carrousel in te roosteren.

d. Opleiding van docenten

Er is een sector brede in service opleiding gestart die na een gemeenschappelijk deel een denominatie-specifiek gedeelte biedt.

e. lectoraat

Gezocht wordt naar een associate lector die, met een kenniskring, het godsdienstpedagogisch en godsdienstdidactisch handelen op de OBS gaat onderzoeken en verdiepen. Richtinggevend daarbij zijn de hermeneutische en missionaire competentie. Er dient in het onderzoek tevens aandacht te zijn voor de verhouding tussen persoonlijke en professionele identiteit van PC GVO-docenten.

Dit lectoraat wordt verbonden aan de Hogeschool Driestar Educatief te Gouda. Een overeenkomst daartoe is inmiddels ondertekend, de benoemingsprocedure voor het lectoraat loopt.

4. Onderhouden relaties door de commissie

a. met CIO-Plenair: De voorzitter woont, samen met andere voorzitters van CIO commissies, periodiek een gedeelte van de vergaderingen van het moderamen van CIO bij. Ook is deelgenomen aan de brainstorming over de toekomst van het CIO.

b. met de zendende kerken: alle leden van de commissie zijn lid van een der zendende kerken

5. Financiën

De door de commissie gemaakte reis- en vergaderkosten worden vergoed door CIO-plenair. De kosten bleven binnen de begroting (€ 1000).

6. Aandachtspunten voor toekomstig beleid

Als gevolg van de toegekende bekostiging zullen zowel de overkoepelende Stichting Centrum voor Vormings onderwijs alsook PC GVO aan de voorwaarden van Good Governance moeten gaan voldoen. De daarbij behorende herstructurering van de organisaties vraagt in 2020 onze aandacht. Daarbij speelt ook de vraag wat de toekomstige

positie/rol is van het CIO als 'Toezichthouder.'

Daarnaast zal het versterken van het plaatselijk draagvlak en het betrekken van plaatselijke afdelingen en commissies die zich bezig houden met GVO zal voor de komende periode weer een belangrijk aandachtspunt zijn. We denken hierbij ook aan de plaatselijke kerken. Ook het onderwerp *Burgerschapsvorming* zal onze aandacht vragen.

Dit verslag is vastgesteld door de commissie CIO-O op 19 maart 2020 te Utrecht.

Tot het geven van een toelichting op dit verslag zijn wij gaarne bereid.

Namens de Commissie CIO-O

Mevr. drs. A.E.H. van der Kolk, voorzitter

Dr. G. van der Hoek, secretaris